

Dietari Anna Ballbona

Una mirada excepcional

Ara parla dels ocells, dels tipus de vents, de Lisboa i de Venècia, ara del dietari de Guillem Simó, de les relacions amb les dones, de Miró, dels estoics i epicuris i de fer de pagès. Miquel Pairoli tant retrata de manera agredolça un seductor solitari com descompon la Sisenia Simfonia de Txaikovski o el *Pa i raïm* de Pla, que es dóna el gust de rellegir cada hivern de manera ritual. Tot això té cabuda en el dietari *Octubre*, el tercer de l'escriptor de Quart, el seu més personal, segons reconeix el mateix autor, i que acaba de publicar A contravent. Tot això hi és enfilat per una llengua justa, precisa, d'estil depurat, on res és sobrer i tot el que hi ha hi és per essencial.

En les entrades del dietari, començat a escriure poc després de fer els 50 anys, Pairoli aboca escenes íntimes d'una delicadesa extraordinària, bones dosis de lucidesa i un gavadal de reflexions vitals i culturals. Hi és molt present, també, un exercici de badoqueria –es diria gairebé militància– com Pla, un escriptor al qual coneix molt bé i que protagonitza diversos apunts. Una badoqueria, però, a la manera del de Quart, encantat amb emmarcar una natura concreta. És des d'un lloc concret, Quart i els voltants, que Pairoli projecta una mirada personalíssima, una llengua viva, una cosmogonia pròpia que aconsegueixen tocar la universalitat, un tot harmònic.

A través de retalls de vida, d'estampes de la natura –els apunts dedicats a la descripció dels tipus de vents i d'ocells són d'un preciosisme virtuós–, arrelats a un marc vital immediat, *Octubre* tira per terra la falsa idea que la modernitat només s'exerceix des de la gran urbs cosmopolita. Pairoli ens ofereix unes reflexions car-

Miquel Pairoli, llegint el seu dietari a casa, amb el rellotge que apareix a la portada, al fons JORDI SOLER FONT

Octubre
Autor: Miquel Pairoli
Editorial: A contravent
Barcelona, 2010
Preu: 18 euros
Pàgines: 120

regades d'aplom, de sinceritat, de connexió amb les petites coses: "Un ha d'esforçar-se a mesurar amb gasiveria el que és i el que fa". Tot sense façanes, sense impostures, sense voler mostrar-se com el que no és. Neguits vitals des de la serenor, lluny del frenetisme d'avui però també de l'espiritualitat *new age*.

Hi ha seriositat i gravetat, però no una solemnitat que enfarregui. Hi ha conreu de pagès i conreu d'home culte, amb referències amplíssimes, que van des de Montaigne –dietarista amb qui es dóna la mà–, Jesús Moncada, Kafka i Miró fins a Doris Lessing, Amos Oz, Ferran Soldevila, Camus i Eugénio de Andrade... L'equilibri que obté és notable i gens fàcil d'aconseguir, i

només grinyola en comptades ocasions per un excés de voler rabejar-se en la descripció contemplativa. Un equilibri reservat a uns privilegiats. No en va, *Octubre*, que recorre la roda del temps i de les estacions de l'any, de tardor a tardor, recorda en alguns moments la universalitat que toca Stefan Zweig amb els seus grans *Moments estel·lars de la humanitat*.

Al costat de les referències culturals hi conviuen el gaig, la garsa i la puput, la platja de Sant Antoni de Calonge, els carrers de Girona, reflexions sobre l'orgull i el talent i l'èxit literaris, el dubte sobre la relació d'una nit d'hotel o el retrobament amb amistats i relacions passades.

Pairoli ens regala una mirada que se

sustenta sobre una llengua de nervi ferm, sobre la qual opina: "Amb els adjectius oportuns, un text és més complet i plaent. Si la llengua pot ser molsuda, quin sentit té fer virtut del desnerit?". El solitari de Quart, que és com l'anomena Manuel Cuyàs, fa nostres les seves inquietuds, es pregunta i fa que ens preguntem, comparteix dèries i inquietuds d'una manera tendra i propera, però sense perdre profunditat. *Octubre* és una invitació a qui es vulgui aturar, en un sentit físic i metafísic, a delectar-se amb la lectura. I a tornar-hi, emulant el costum de l'autor de llegir cada estiu el conte *Lighea* de Lampedusa, i el *Pa i raïm* de Pla cada hivern. Afegeixin *Octubre* a la lleixa d'estacions ineludibles. *

Novel·la Marta Monedero

La fràgil veritat de la política

Roscoe, negocis d'amor
Autor: William Kennedy
Traducció: Ferran Ràfols
Editorial: Libros del Asteroide
Barcelona, 2010
Preu: 22,95 euros
Pàgines: 432

En aquests dies d'alta densitat electoral al país, s'agraeix poder desviar-se un pèl del seguiment de campanya per obrir l'òptica cap a les formes literàries d'entendre el joc polític. Una de les quals és la que ens proposa l'escriptor i periodista nord-americà William Kennedy, que ha dedicat un extens cicle novel·lístic als mecanismes del poder, el crim i els diners a Albany –la capital de l'estat de Nova York– del qual ens n'arriba ara la setena entrega, *Roscoe, negocis d'amor i de guerra*, que el cineasta Martin Scorsese preveu convertir ben aviat en pel·lícula, amb l'actor Tom Hanks com a protagonista.

Comèdia política amb rivets sarcàstics sobre les maniobres electorals del Partit Demòcrata, *Roscoe, negocis d'amor i de guerra* s'inicia el 1945, el dia de la victòria aliada sobre el Japó. Mentre a Albany tothom celebra el final de la guerra, Roscoe, el singular protagonista d'aquest text paròdic i agredolç, s'assabenta que el seu millor amic i company a les files demòcrates se suïcida i Roscoe es veu obligat a mirar enrere.

La novel·la fluctua entre malifetes empresarials, trames fosques, corrupcions i melodrames familiars. Però l'objectiu de Kennedy és abordar la fràgil veritat de la política i com els fils del poder es poden descontrolar.

La immersió en l'univers de Roscoe, un personatge que no distingeix entre vida real i vida professional, esdevé torrencial. Un antiheroi mentider que sap com ficar-se la gent (els votants) a la butxaca i les accions del qual estan dominades per la política, tal com li va passar al seu pare, que entre setmana vivia en un hotel de la ciutat i els caps de setmana els passava amb la família. La política com un tot en què la veritat i l'honor no en són les prioritats.

Els grans mals de la societat

En realitat, els personatges de Kennedy es fan ressò de la política per representar els grans mals de la so-

cietat. I ho fan sense cap moralitat, amb una desimboltura natural i una capacitat de seducció que se sustenta en els detalls ben traçats, definits gràcies a una observació minuciosa de la realitat, una alta capacitat suggeridora i una prosa trepidant.

Kennedy utilitza un narrador extern que es penja de les espatlles de Roscoe i, de tant en tant, escola algun dels seus pensaments en la veu del personatge per fer-nos-el més pròxim. Malgrat això, aquest intent es torna confús en alguns passatges perquè Kennedy varia el to de manera arbitrària. Una qüestió formal que no evita que la novel·la, un cop s'hi entra, sigui absorbent. *